

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

datum	Utrecht, 5 oktober 2023
ons kenmerk	2023-58
voor informatie	Linda Daniels l.daniels@patientenfederatie.nl
onderwerp	Commissiedebat IZA – 11 oktober

Geachte Kamerleden,

Binnenkort spreekt u over het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het IZA bevat volop goede ambities en doelstellingen om de zorg in de toekomst betaalbaar, toegankelijk en van goede kwaliteit te houden. Patiëntenfederatie Nederland draagt daar graag aan bij. Niets doen is wat ons betreft geen optie. Veel patiënten ervaren nu al tekorten en beperkte toegang tot huisartsenzorg of staan op een wachtlijst voor ziekenhuis- en verpleeghuiszorg. En de zorg wordt voor meer mensen steeds lastiger te betalen door de stijgende en stapeling van zorgkosten. Het is daarom belangrijk dat partijen gezamenlijk werken aan concrete veranderingen waarbij passende zorg centraal staat.

Maar wat betekent dat concreet voor patiënten? Na een jaar IZA is het tijd voor merkbare vervolgstappen en veranderingen in de praktijk. Patiëntenfederatie Nederland vindt dat het helder moet zijn waar patiënten op kunnen rekenen. En dat patiënten(organisaties) beter betrokken moeten worden bij de inrichting van passende zorg. In deze brief geven we u daarom twee belangrijke aandachtspunten mee.

1. De Zorgbelofte: waar mogen patiënten op rekenen?

Om tot passende zorg in Nederland voor patiënten te komen, zijn er concrete veranderingen nodig. Uit recent onderzoek¹ van de Patiëntenfederatie blijkt dat patiënten goed op de hoogte zijn van uitdagingen in de zorg. En dat 80% van de huidige patiënten zich zorgen maakt om de toekomst van hun zorg. Hoe ziet de zorg in Nederland er in de toekomst uit voor patiënten? Wat kunnen of moeten zij dan zelf doen? Welke ondersteuning kunnen zij krijgen? En waar kunnen zij terecht voor goede zorg? De Patiëntenfederatie is ervan overtuigd dat ondanks de steeds krappere wordende arbeidsmarkt en toenemende vergrijzing in Nederland, de zorg voor patiënten niet minder hoeft te worden. Wel moeten we de zorg met elkaar anders organiseren. Dat vraagt om veranderingen in de zorg vanuit de overheid, verzekeraars en zorgaanbieders. En ook patiënten zelf kunnen een rol spelen. Daarvoor is het belangrijk om zowel aan patiënten als professionals een heldere, concrete toekomstvisie te schetsen.

De Patiëntenfederatie heeft de IZA-partijen daarom opgeroepen om de Zorgbelofte te realiseren: een duidelijke, realistische belofte aan Nederlanders waarin staat waar zij - als alle ambities uit het IZA zijn uitgewerkt en doorgevoerd - in de toekomst op kunnen rekenen.² We zijn blij dat de minister in zijn voortgangsbrief schrijft³ dat de IZA-partijen komend jaar aan de slag willen met het uitdragen van een zorgbelofte om duidelijker maken waar de samenleving op kan rekenen op het

¹ [Onderzoeksrapport over de zorg nu en in de Toekomst, Patiëntenfederatie Nederland september 2023](#)

² [Patiëntenfederatie Nederland overhandigt Zorgbelofte aan minister Kuipers \(patientenfederatie.nl\)](#)

³ [Kamerbrief over Eén jaar IZA, 4 oktober 2023](#)

gebied van gezondheidszorg in ons land. De Patiëntenfederatie wil benadrukken dat we niet enkel een publiekscampagne of een vertaling van het IZA op B1-niveau beogen, maar concrete, inhoudelijke afspraken over wat we met het IZA willen realiseren. De Zorgbelofte zou volgens ons moeten gaan over dat:

- het in de zorg om kwaliteit van leven draait; meer mens, minder patiënt;
- de zorg erop gericht is mensen zoveel mogelijk thuis of dichtbij huis regie over hun leven te laten houden en daarbij zo nodig ondersteund kunnen worden;
- de basis goed op orde is: denk aan een toegankelijk en met de zorg samenwerkend sociaal domein, voldoende goede huisartsenzorg, tijdig medisch-specialistische zorg in de regio (of daarbuiten bij complexe of zeldzame zaken), wijkverpleging en langdurige verpleging;
- de zorg volop gebruik maakt van – veilige en laagdrempelige – digitale mogelijkheden, zodat je niet voor alles naar een zorgaanbieder hoeft;
- mensen die het zelf en met hun omgeving niet meer redden, passende zorg en ondersteuning krijgen; thuis of in een zorginstelling.

Dit vraagt dus om een écht andere inrichting van ons zorglandschap. Waarin zorg- en hulpverleners goed samenwerken, vanuit de patiëntvraag en vanuit één dossier. Zodat mensen met een ziekte zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven en kwaliteit van leven hebben. De Patiëntenfederatie gaat daar graag samen met andere IZA partijen mee aan de slag om dit invulling te geven.

>Wilt u de minister vragen hoe hij de Zorgbelofte de komende periode samen met IZA-partijen invulling gaat geven, zodat patiënten weten waar ze op mogen rekenen?

2. Betrek het patiëntperspectief actiever bij de verdere uitwerking van IZA-plannen

Uitgangspunt van het IZA is dat de zorg moet veranderen: van zorg naar gezondheid en preventie, van ziekenhuis naar thuis, maar vooral van systeem centraal naar mensen centraal. Dit kan alleen met betrokkenheid van patiënten en hun vertegenwoordigers: geen zorgtransformatie zonder patiëntparticipatie. Het is cruciaal dat het patiëntperspectief actief betrokken wordt bij de invulling van alle plannen. Patiëntenfederatie en haar leden vinden het patiëntperspectief binnen het IZA op een aantal onderdelen onvoldoende betrokken en geborgd is.

De minister schrijft in zijn voortgangsbrief dat de betrokkenheid van burgers en patiënten bijzondere aandacht houdt, omdat dit bijdraagt aan de kwaliteit van de regiobeelden en -plannen en de uiteindelijke uitvoering daarvan. Wij constateren dat in de regiobeelden tot dusver het patiëntperspectief niet voldoende is meegenomen. Op basis van die regiobeelden moeten er nu regioplannen gemaakt worden. We zien dat diverse partijen daarbij aan tafel zitten, van medische verenigingen, ziekenhuizen, zorgkantoren, gemeenten, tot eerstelijns zorgpraktijken. Maar we zien nog geen goede structuur waarin patiëntparticipatie is vormgegeven en geborgd. Zeggenschap van patiënten is essentieel en noodzakelijk, ook bij de inrichting van het toekomstige zorglandschap.

Ook zien we dat het cliëntperspectief beter betrokken moet worden bij het IZA-fonds Wijkverpleging. Dat fonds is bedoeld om de toegankelijkheid van de wijkverpleging te verbeteren zodat meer cliënten goede wijkverpleging kunnen krijgen. De huidige governance van dit fonds ligt echter eenzijdig bij aanbieders en verzekeraars. Toegekende projectaanvragen zijn niet openbaar voor cliënten- en patiëntenorganisaties. Het cliëntperspectief is onvoldoende geborgd en er worden belangrijke thema's gemist. Zoals de inzet van levensbrede zelfbeoordelingsinstrumenten voor cliënten, met als doel om hun zelfredzaamheid en eigen regie te verbeteren en daarmee de druk op de wijkverpleging te verlagen. Het is belangrijk dat het cliëntperspectief een prominentere rol in de governance krijgt, oftewel dat deze tripartiet - dus met aanbieders, verzekeraars én cliënten - vormgegeven wordt.

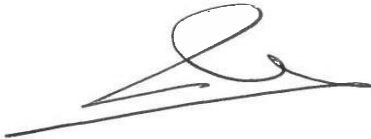
Wij ondersteunen dan ook de oproep van de minister om bij het opstellen van regioplannen de vertegenwoordigers van burger- en patiëntperspectief en zorgprofessionals nadrukkelijker te betrekken, zoals ook is afgesproken in de criteria die IZA-partijen aan de regioplannen hebben gesteld. Dit draagt immers bij aan de kwaliteit van de plannen. Maar als we echt met elkaar de transitie naar passende zorg willen maken, dan moet patiëntenparticipatie tijdig een structurele plek hebben bij de ontwikkeling en uitwerking van de aankomende regioplannen. Het ministerie van VWS start pas in 2024 met een regionale infrastructuur voor burger- en patiëntenparticipatie, en dat is veel te laat.

>Wilt u de minister vragen hoe hij gaat bevorderen en monitoren dat vanaf nu het patiëntperspectief in alle regio's actief en structureel betrokken en gefaciliteerd wordt bij de verdere uitwerking van de IZA-plannen?

>Wilt u de minister vragen om de huidige governance van het IZA fondswijkverpleging te wijzigen in een tripartite governance, zodat ook het cliëntperspectief daarbij concreet geborgd is?

We vragen u de punten uit deze brief naar voren te brengen in het debat. We zijn uiteraard graag beschikbaar voor nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Arthur Schellekens
Directeur-bestuurder Patiëntenfederatie Nederland